

— José V. Albert —

Ara fa 12 anys 6 companys de la UJI vam realitzar un treball sobre el Ball Pla.

En aquest, parlàvem de la seva importància, llocs on es ballava, origen i història, indumentària i anàlisi de partitures de: Vilafranca, Benassal, Ares, Albocàsser, Catí, les Coves de Vinromà, Tírig, Cabanes i Vall d'Alba.

En aquest número, m'agradaria transcriure la reflexió conjunta que van utilitzar com a introducció.

De les distintes manifestacions que formen el patrimoni tradicional del Nord de Castelló, té un paper molt rellevant el folklore musical, normalment de transmissió oral, i on les solen exterioritzar-se de manera repetitiva al compàs del ritme que ens marca la natura o ritme biològic.

Arrels de la nostra música

El folklore de la nostra música tradicional és molt important en la formació de les característiques culturals que diferencien uns pobles d'altres; de la mateixa manera, és important en aquest aspecte la influència que en les formes de ser, d'estar, comportar-se,... adquireixen en els diferents pobles el seu passat i entorn.

Els nostres pobles han rebut en les seves formes i maneres d'expressió musical la influència de fenicis, cartaginesos, grecs, romans, àrabs,...

Els elements de cadascuna d'aquestes cultures es van mesclar amb elements autòctons formant-se així les tradicions i cultures dels pobles que avui coneixem.

Susanne K. Langer opina que el significat artístic de la cançó popular sorgeix de forma causal, per a resoldre necessitats pràctiques. Podem pensar d'aquesta manera que hi hagué un primer període en el que s'utilitzava la música, o més bé estructures sonores organitzades per a marcar ritmes de treball, per a activitats rituals,...

La veu humana és l'element més natural i pròxim a totes les persones y, per tant, és el més utilitzat. Però la música no es queda ací, es va desenvolupant fins aconseguir ser independents, a pesar de que es recolze en el ritme, la paraula i la dansa.

Per a Eduardo López-Chavarri Marco:

"La música popular és una creació anònima que realitzen un conjunt de persones que estan vinculades entre ells. Ja sigue per a viure en una mateixa comunitat, tindre les mateixes creences,... amb aquestes creacions es pretén exterioritzar els seus sentiments utilitzant expressions que passen de poble en poble."

Podríem nomenar molts exemples que formen el patrimoni valencià de tradició oral, com són: La cançó religiosa, infantil, el cant en l'era o en la casa, la tocata instrumental, danses, cançó d'amor,...

Ball Pla

Degut a la gran importància i riquesa sociocultural del folklore de l'interior de Castelló (en ocasions s'ha comparat en importància i repercussió a la sardana catalana) hem pensat fer un estudi comparatiu dels diferents balls típics existents en els nostres pobles. D'aquesta manera tots podran conèixer l'origen comú d'aquests balls i treballar tots junts per a la seva recuperació i millora.

Per a la investigació d'aquestes danses, ens hem trobat amb diverses dificultats a l'hora de cercar informació ja que no existeix cap tipus d'estudi sobre el tema del Ball Pla en concret.

Creiem que és molt important l'estudi del significat sociològic de cada manifestació artística. És a dir, ens pareix de vital importància trobar la funció que desenvolupen les danses en el seu origen.

Generalment, els encarregats de recopilar i recuperar aquests balls són els grups de danses. No obstant, pensem que aquesta tasca no la poden (ni deuen) fer sols. Creiem que la millor manera de recuperar-los seria crear una comissió composta per tots els estaments implicats (balladors del grup, músics, ajuntament, experts i tota la gent que vulgue col·laborar...) no sols per a recuperar les danses/balls oblidats si no per a cercar les formes d'introduir-les en el seu context i així que tinguen de nou una funció social. Tampoc no es pot desestimar la idea de crear una altra comissió composta per representants de tots els pobles on els balla el Ball Pla per a col·laborar en aquesta tasca, donar a conèixer i impulsar-lo.